

PASSAT I PRESENT DEL GRAN COMERÇ A BARCELONA

Més d'un segle de grans magatzems

Des de l'obertura d'El Siglo fins al «Ja és primavera a El Corte Inglés», Barcelona suma 128 anys de grans magatzems

EVA GARCIA PAGÁN / Barcelona
 ● Entre els anuncis «Magatzems Alemanyans, la casa que ven a millor preu de Barcelona», «Qui calcula compra a SE-PU» i «Ja és primavera a El Corte Inglés»

van passar anys i mètodes diferents de vendre i comprar, de passejar i voltar, i va néixer el gran consum a Barcelona. Els grans magatzems de la ciutat, sinònim de modernitat en els primers moments i que

més tard es van posar a l'abast de totes les classes socials, han evolucionat de manera destacada des que l'any 1878 els magatzems El Siglo van ocupar una finca de l'antiga rambla dels Estudis de la ciutat

i fins ara, en què els grans eixos comercials de la ciutat estan dominats per les grans marques globals i els establiments franquiciats. Barcelona té avui 7 hipermercats, 6 grans magatzems i 12 centres comercials.

El primer gran magatzem de la ciutat va ser El Siglo, que va obrir les portes a la burgesia barcelonina l'any 1878 i va començar així una nova era en el consum de masses a la ciutat. Ocupava els números 10, 12 i 14 de l'antiga rambla dels Estudis però es va haver de traslladar als anys trenta a l'edifici comercial Can Damians —construït el 1915— al carrer Pelai de Barcelona (a l'edifici on actualment hi ha l'establiment C & A), ja que un incendi va destruir la que va ser la primera seu un dia de Nadal. Per cert que, el de Can Damians, va ser un edifici espectacular per a la seva època. Encara ara conserva la cúpula de vidre que es va convertir en un símbol del carrer Pelai.

Aquesta important via de la ciutat, convertida avui dia i amb els anys en un dels carrers més comercials del centre, també va ser la seu, l'any 1917, de la inauguració dels Magatzems Capitol —planta baixa dels números 22, 24 i 26—, batejats inicialment com a Almacenes Alemanes perquè els primers anys es van dedicar únicament a la importació de vidre d'Alemanya però que es van rebatejar en acabar-se la Guerra Civil com Capitol. Els magatzems es van reconvertir, dècades més tard i vist l'èxit de la fórmula, en un gran centre comercial. Però com va passar en d'altres casos, els Magatzems Capitol van tancar les portes a la dècada dels vuitanta sense haver superat una greu crisi econòmica, tot i que durant els anys de màxima esplendor n'havia comprat diversos, de centres comercials i botigues.

Al capdamunt del carrer de Pelai, a tocar de la plaça Universitat, s'aixecaven també els Almacenes El Àguila, fundats, com en la majoria dels casos, per un sastre i amb delegacions a Madrid, Alacant, Almeria, Bilbao, Cadis, Cartagena, Granada, Palma i València, entre altres emplaçaments. De la façana, en

Entrada del personal dels magatzems El Siglo, a l'edifici que es va cremar un dia de Nadal. A sota, exposició de bruses de senyora als mateixos magatzems. / CERCLE CARTÒFIL DE CATALUNYA

destacava una àguila espectacular, que impactava tant els grans com els petits.

Obre Can Jorba

Aprofitant la reforma del centre de la ciutat que va fer l'Ajuntament de Barcelona a final del segle XIX i principi del XX, la família Jorba de Castellgali i Sant

Vicenç de Castellet, i amb botiga a Manresa, obren uns grans magatzems a Barcelona l'any 1932 —en van tenir d'oberts uns altres a Manresa i a Brussel·les (1919)—. Batejats com els Magatzems Jorba i dits can Jorba per clients i visitants, van ser comprats per Galerías Preciados l'any 1963, però van

consolidar un espai únic a la capital catalana. Com va passar anys més tard amb els pessebres animats d'El Corte Inglés, els nens de l'època s'acostaven cada Nadal als números 19 i 21 del Portal de l'Àngel per veure l'arbre de Nadal més gros i ben format que havien vist mai. Actualment, l'edifici, de factura neo-

classicista, és propietat d'El Corte Inglés, que hi ha deixat les seccions d'esports, llibreria, imatge i so, papereria i fotografia. Aquesta empresa, convertida en la cadena de grans magatzems més gran i important de l'Estat espanyol, va ser fundada a Madrid per Ramon Areces i va competir durant molts

anys amb Galerías Preciados, cadena fundada per un cosí seu, Pepín Fernández, fins que la segona va ser absorbida per la primera.

Però abans de l'arribada d'El Corte Inglés, Barcelona va viure alguna obertura més. És el cas dels magatzems SEPU (Sociedad Española de Precios Únicos), que es van inaugurar l'any 1933 al jardí del Palau Moja, antic allotjament del marquès de Comillas, a la rambla dels Estudis cantonada amb la Portaferrissa. «Qui calcula compra a SEPU», va ser un dels reclams publicitaris més ben trobats —i recordats— dels famosos magatzems, que van tancar gairebé setanta anys després de l'obertura, a mitjan any 2000, ja en ple segle XXI. Anys abans, el 1995, SEPU (controlada en un 54% per la família suïssa Theilacker) va suspendre pagaments, tot i que més tard va aixecar el procediment i va aguantar cinc anys més. Amb el tancament definitiu, la societat va cobrar una indemnització de 850 milions de pesetes per cancel·lar el contracte d'arrendament de manera anticipada, tot i que no vencia fins al 2016.

Dels magatzems SEPU destaca, entre altres coses, que instal·lessin les primeres escales mecàniques de la ciutat, l'any 1935, la qual cosa va fer que guanyessin en modernitat i es convertissin en avantguarda. De fet, fins ara els grans magatzems i centres comercials s'estructuraven a imatge de les antigues galeries comercials i els que tenien més d'una planta salvaven la distància amb grans escales de marbre.

A l'altra banda de la mateixa Rambla i gairebé a la mateixa alçada que el SEPU, la cadena Simago va mantenir obert un local comercial de factura similar, tot i que va quedar derrotada per la crisi econòmica anys abans que el SEPU.

I una mica més amunt, va obrir l'any 1940 la pri-

(Continua a la plana següent)